

Huvudman

FALU KOMMUN
info@falun.se

Beslut

Datum 2026-03-13
Dnr SI 2025:12796
Sida **1 (9)**

Ärendet

Tillsyn av Lugnetgymnasiet Falu vuxenutbildning i Falu kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falu kommun att senast den **12 juni 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om arbetsplatsförlagt lärande (apl) De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Falu kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § och 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

FALU KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Beslut om arbetsplatsförlagt lärande (apl)

1. Se till att rektorn fattar beslut om att hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser. Besluten ska vara tydligt kopplade till innehållet i kursplanerna och det ska framgå vilka kursmoment som förlagts som arbetsplatsförlagt lärande (apl). Besluten ska fattas innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas och ska dokumenteras. Huvudmannen ska redovisa de beslut om att fördela hela eller delar av kurser till arbetsplatser som fattas av rektorn för sammanhållen yrkesutbildning vid Lugnetgymnasiets vuxenutbildning i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap 27 § förordningen om vuxenutbildning 2011:1108).
2. För de fall som rektorn uppdrar åt någon annan att utföra uppgiften i punkt 1 ska beslut om delegation fattas. En eventuell delegation måste avse en eller flera specifikt utpekade personer som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fatta beslutet. Om delegation används, inkom med en redovisning om vem som ska fullgöra uppgiften. (2 kap. 10 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser syfte och centralt innehåll, omfattning av arbetsplatsförlagt lärande, arbetsplatsförlagt lärande under ledning av handledare och lokaler och utrustning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:12796) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av vuxenutbildningen vid Lugnetgymnasiet i Falu kommun. Lugnetgymnasiet bedriver en sammanhållen yrkesutbildning inom bygg- och anläggningsprogrammet samt fordonstekniska programmet.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Lugnetgymnasiets kommunala vuxenutbildning följer gällande bestämmelser om arbetsplatsförlagt lärande, syfte och centralt innehåll samt lokaler och utrustning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn samt lektions- och lokalobservationer mellan den 10 och 12 februari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner, utbildningskontrakt och handledarplaner för arbetsplatsförlagt lärande. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Beslut om arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare uppger i intervjuer att eleverna under den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen (apl) arbetar med förbestämda moment utifrån en planering, men att det även beror på vad arbetsplatsen har för arbetsuppgifter för tillfället. De moment som eleverna arbetar med under apl prickas av utifrån en färdigställd lista. Utifrån dokumentet ser lärarna vad eleven har arbetat med och i det fall det är något moment som inte genomförts får eleven komplettera detta i skolans lokaler.

Rektorn bekräftar arbetssättet och uppger vidare att det är delegerat till lärare att fatta beslut om vad som ska ingå under apl och att lärarna också fattar dessa beslut. Läraren skriver fram en avprickningslista över de moment som eleven ska genomföra på apl vilken stäms av med rektorn. Denna avprickningslista är enligt rektorn likställt med ett beslut om vilka nivåer eller moment av ämnen som ska ingå i det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn uppger vidare att besluten för varje program är dokumenterade i form av de avprickningslistor som lärarna tagit fram. Studie- och yrkesvägledarna uppger i intervju att ansvaret för beslut om arbetsplatsförlagt lärande ligger på lärare och rektorn.

Lärarna bekräftar att det är de som beslutar om avprickningslistan, utifrån det centrala innehållet för ämnet. Enligt lärarna är avprickningslistan dock inte något egentligt beslut.

Skolinspektionen har granskat de avprickningslistor som nämns ovan. Dokumenten har rubriken "APL-handledarinformation". Av dessa framgår syftet med apl, handledarens uppdrag, exempel på arbetsmoment som eleven kan delta i samt avprickningslistor kopplade till det ämnets centrala innehåll.

Utredarna har efter besöket begärt in förtydligande dokument från lärarna kopplat till beslut om apl. Huvudmannen har då inkommit med dokument med rubriken "Utbildningskontrakt". Av dessa dokument framgår syftet med apl och skolans respektive arbetsplatsens respektive ansvarsområden. Vidare framgår av dokumenten att skolan och arbetsplatsen ska komma överens om vilka moment som eleven ska genomföra på arbetsplatsen respektive på plats i skolan. Utbildningskontraktet är signerat av rektorn och arbetsplatsens handledare.

Rättslig reglering

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges. (2 kap. 10 § skollagen)

Huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och för att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen. När det gäller sammanhållna yrkesutbildningar beslutar rektorn vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. (2 kap 27 § förordningen om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens arbete med att rektorn beslutar om vilka nivåer av den sammanhållna yrkesutbildningen eller delar av sådana nivåer som ska förläggas till arbetsplatser.

Visserligen uppger rektorn att denne har delegerat beslutet till lärarna och det finns dokument som beskriver vilka delar av ämnesnivåerna som kan ingå i det arbetsplatsförlagda lärandet. Likaså finns det upprättade utbildningskontrakt mellan skolan och arbetsplatsen som är undertecknade av rektorn. Av förordningen om vuxenutbildning framgår det att rektorn ska besluta om hela eller delar av ämnen ska genomföras som apl. Det framgår också att rektorn kan delegera detta beslut.

Utredningen visar dock att det finns en osäkerhet kring vilket av dessa dokument som är beslutet om vad som ska ingå i det arbetsplatsförlagda lärandet. Lärarna och rektor uppger i intervjuer att beslutet är det dokument som benämns "APL- Handledarinformation". Samtidigt har huvudmannen på begäran av Skolinspektionen inkommit med beslutsdokument benämnda som "Utbildningskontrakt". Det framgår inte av något av dessa dokument vilka moment av ämnen eller delar av ämnen som eleverna ska genomföra inom ramen för det arbetsförlagda lärandet, vilket är en brist.

Rektorns beslut är ett viktigt led i att kvalitetssäkra det arbetsförlagda lärandet. Det måste därför vara tydligt för alla inblandade parter vad rektorn beslutat gällande vilka delar av utbildningen som är förlagd till aktuell arbetsplats.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Falu kommun verksamhet vid Falu vuxenutbildning uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om beslut om arbetsplatsförlagt lärande. ange bristen/bristerna Det finns därför skäl att förelägga Falu kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Syfte och centralt innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer har elever, lärare och rektorn svarat på frågor om undervisningen i måleri nivå 1, fordonslackering nivå 1 och byggnadsplåtslageri nivå. Frågorna rörde om undervisningen omfattar centralt innehåll inom säkerhet samt tillgång till verktyg, maskiner och tillbehör i dessa ämnen.

Av intervjuerna framgår följande. Elever uppger att de får undervisning inom säkerhet samt tillgång till verktyg och maskiner i ovan nämnda ämnen. Detta sker inom ramen för undervisningen i skolan eller vid de moment och delar av ämnet som förläggs som arbetsplatsförlagt lärande (apl). Lärare och rektorn bekräftar samstämmigt denna bild.

Rättslig reglering

För utbildning i svenska för invandrare omfattar utbildningen kursplanens syfte, mål och karaktär. Övrig utbildning omfattar aktuellt ämne eller kurs syfte samt det centrala innehållet för nivån eller kursen. (20 kap. 5 och 6 §§ skollagen, 2 kap. 11-13 §§ förordningen om vuxenutbildning och aktuella ämnes- eller kursplaner)

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet måleri i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå står bland annat följande i det centrala innehållet som undervisningen i måleri nivå 1 ska behandla: "tvättning, uppskrapning, spackelbehandlingar och avslipningar av nya och tidigare behandlade ytor, invändigt och utvändigt, arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd, däribland om säkra lyft och arbete från ställning och arbetsplattform samt riskbedömningar i det dagliga arbetet, bland annat risker för tillbud och olycksfall samt av

kemiska hälsorisker och risker med felaktiga arbetsställningar.” (Nivåkod: MALE1000)

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet fordonslackering i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå står bland annat följande i det centrala innehållet som undervisningen i fordonslackering nivå 1 ska behandla: ”risker och metoder för säkert arbete i samband med lackering av elektrifierade fordon och flerbränslefordon samt verktyg, lackeringsutrustning och övrig utrustning och hur dessa används i samband med lackeringsarbeten samt rutiner för rengöring av verktyg och utrustning.” (Nivåkod: FORN1000X)

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet byggnadsplåtslageri i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå står bland annat följande i det centrala innehållet som undervisningen i byggnadsplåtslageri nivå 1 ska behandla: ”hur man gör riskbedömningar i det dagliga arbetet bland annat av hälsorisker och risker för tillbud och olycksfall samt risker med felaktiga arbetsställningar samt hur man väljer, använder och vårdar för arbetet lämpliga verktyg, maskiner och tillsatsutrustningar.” (Nivåkod: BYGN1000X)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Omfattning av arbetsplatsförlagt lärande (apl)

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare, studie- och yrkesvägledare samt rektor uppger i intervjuer att eleverna har arbetsplatsförlagd utbildning (apl) i varierad omfattning. Som minst har eleverna sex veckors apl och som mest 20 veckor under sin utbildning. Vidare uppger samtliga intervjugrupper att det är vanligt att eleverna är på sin praktikplats ungefär halva utbildningstiden. Lärare uppger att de har fått information av studie- och yrkesvägledaren att eleverna ska ha minst sex veckors apl. Rektorn uppger att eleverna får minst 6 veckors praktik, vilket motsvarar minimikravet om minst 15 procent arbetsplatsförlagd utbildning.

Rättslig reglering

Med arbetsplatsförlagt lärande avses i denna förordning lärande i en utbildning som genomförs på en eller flera arbetsplatser utanför skolan. (2 kap. 26 § förordningen om vuxenutbildning)

I en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen. (2 kap. 28 § förordningen om vuxenutbildning)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande omfattning av arbetsplatsförlagt lärande. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetsförlagt lärande (apl) ges under ledning av handledare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Samtliga elever och lärare uppger i intervju att eleverna har tillgång till handledare på arbetsplatsen och att handledaren är tillräckligt kunnig i sitt ämne och yrke. Lärarna uppger vidare att det är ett krav från skolans sida att handledaren har genomgått Skolverkets apl-handledarutbildning. Rektorn och studie- och yrkesvägledare bekräftar denna bild i intervju. Av dokumentstudier framgår att skolan och arbetsplatsen skriver utbildningskontrakt.

Rättslig reglering

För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. (2 kap. 30 § förordningen om vuxenutbildning)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande arbetsplatsförlagt lärande under handledning av handledare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lokaler och utrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare uppger samstämmigt att eleverna har tillgång till den utrustning som behövs och att lokalerna är anpassade för undervisningsmål. Eleverna uppger vidare att skolan löpande köper in förbrukningsmaterial samt att skolan för närvarande bygger ut ett loft för att få mer plats för övning. Lärare tillägger att skolan köper in utrustning och material i det fall lärare efterfrågar detta. Rektor uppger i intervju att

det finns de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Under lektionsobservationer har utredarna förevisats verktyg, maskiner och tillbehör för bygg- och anläggningsprogrammet och fordonsprogrammet på skolan. Utredarna har vidare observerat att det finns lokaler för måleri, plåtslageri, fordonsteknik samt fordonslackering.

Rättslig reglering

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet måleri i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå står bland annat följande i det centrala innehållet som undervisningen i måleri nivå 1 ska behandla: "tvättning, uppskrapning, spackelbehandlingar och avslipningar av nya och tidigare behandlade ytor, invändigt och utvändigt, arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd, däribland om säkra lyft och arbete från ställning och arbetsplattform samt riskbedömningar i det dagliga arbetet, bland annat risker för tillbud och olycksfall samt av kemiska hälsorisker och risker med felaktiga arbetsställningar." (Nivåkod: MALE1000)

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet fordonslackering i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå står bland annat följande i det centrala innehållet som undervisningen i fordonslackering nivå 1 ska behandla: "risker och metoder för säkert arbete i samband med lackering av elektrifierade fordon och flerbränslefordon samt verktyg, lackeringsutrustning och övrig utrustning och hur dessa används i samband med lackeringsarbeten samt rutiner för rengöring av verktyg och utrustning". (Nivåkod: FORN1000X)

I Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet byggnadsplåtslageri i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå står bland annat följande i det centrala innehållet som undervisningen i byggnadsplåtslageri nivå 1 ska behandla: "hur man gör riskbedömningar i det dagliga arbetet bland annat av hälsorisker och risker för tillbud och olycksfall samt risker med felaktiga arbetsställningar samt hur man väljer, använder och vårdar för arbetet lämpliga verktyg, maskiner och tillsatsutrustningar". (Nivåkod: BYGN1000X)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Tonny Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Tonny Johansson

X Peter Sandberg

Föredragande

Signerat av: Peter Sandberg